

ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียง
ที่มีต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

นายพนธ์ เอี่ยมสำอางค์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

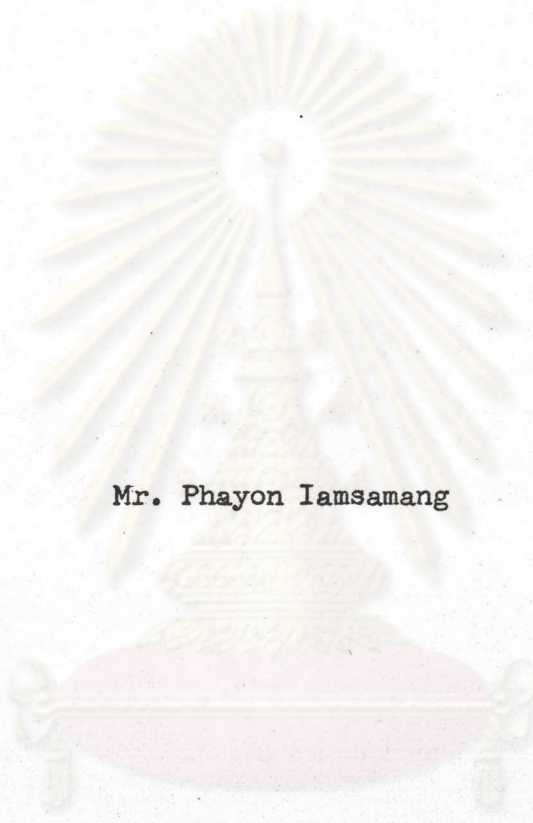
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาสารัตถศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2527

ISBN 974 - 562 - 356 - 3

009509

I16596584

OPINIONS OF STUDENTS OF TEACHER COLLEGES IN WESTERN
REGION CONCERNING THE PROMOTION OF THAI CULTURE

Mr. Phayon Iamsamang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการส่งเสริม
วัฒนธรรมไทย

โดย   นายพนต์ เอี่ยมสำอางค์

ภาควิชา   สारัตถศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....*สุประคิม ฐนาค*.....คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิม ฐนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ดร.เกียรติยศ*.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อภิวัฒน์ ชาติบุรุษ)

.....*ดร.ดวงเดือน พิศาลบุตร*.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร)

.....*ดร.ประภาศรี สีหอำไพ*.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประภาศรี สีหอำไพ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในระดับจังหวัด และ
วิทยาลัยครุภาคตะวันตก ได้ทำมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับการสนับสนุนค่านงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

จากการศึกษาจากแบบสอบถามพบว่า นักศึกษาทั้งสองระดับส่วนมากเป็นหญิง
มีอายุระหว่าง 21 - 23 ปี นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม และมี
ภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันตก ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก
นักศึกษาทั้งสองระดับมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ นับถือผู้มีความประพฤติดี
มากกว่าผู้มีเงินและอำนาจ คนตรีไทยหึงไพเราะ ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู
เด็ก ควรใช้น้ำมันมารดาเลี้ยงทารก การปลูกผักสวนครัวและการประหยัดจะนำไปสู่การอยู่ดี
กินดี ความขยันหมั่นเพียรนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตและควรส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นพึ่งตนเอง
มากขึ้น สิ่งที่นักศึกษาทั้งสองระดับมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยคือ ขนบธรรมเนียม
ประเพณีช่วยส่งเสริมให้คนทำดี ในวันสงกรานต์ควรไปทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ และรดน้ำ
รับพรจากผู้เฒ่าคนบวช การอุปสมบทตามประเพณีทำให้ผูอุปสมบทเป็นคนดี พิธีอุปสมบท
ควรทำอย่างประหยัด การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
ในสังคมไทยการเคารพผู้อาวุโสเป็นสิ่งดี การเลือกคูครองควรปรึกษามิคา มารดา และ
ผู้เฒ่าคนบวช สำเนียงภาษาถิ่นเป็นเครื่องสร้างความสามัคคีของคนในท้องถิ่นเดียวกัน
นิทานพื้นบ้านมีคุณค่าทางเสริมสร้างปัญญา ศิลปกรรมและประวัติศาสตร์ เพลงพื้นบ้านมีคติ
สอนใจ เสริมสร้างปัญญา สนุกสนานและควรรักษาให้คงมีอยู่ต่อไป ปริศนาคำทายฝึกให้
เป็นคนช่างคิด สังเกต และจดจำ ภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นเครื่องช่วยพัฒนาจิตใจ หนึ่งทะเลสูง
ควรส่งเสริมให้มียูอยู่ต่อไป เครื่องจักสานเป็นสิ่งจำเป็นแก่เกษตรกรรม และเป็นเครื่อง
ประดับอาคารของคนในเมืองใต้ ควรพัฒนาสมุนไพรให้จริงจัง อาหารพื้นบ้านเป็นสิ่งที่มี
คุณภาพดีควรส่งเสริมให้มากขึ้น การละเล่นพื้นบ้านนอกจากจะทำให้สนุกสนาน ร่างกาย
แข็งแรงแล้ว ยังเป็นการฝึกให้เป็นผู้มีผู้นำและผู้ตามที่ดี และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทด้วย สิ่งที่
นักศึกษาทั้งสองระดับมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วย คือ การทำบุญของชาวพุทธคงทำ
กับพระสงฆ์ ฤกษ์ยามจะนำความสุขความเจริญมาให้ งานพิธีอุปสมบทเป็นการจัดขึ้นเพื่อพบปะ
สังสรรค์ของญาติมิตร ผู้ชายเป็นผู้มีผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม

การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก นักศึกษาทั้งสองระดับมีความ

คิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยคือ ควรนำเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสอนในสถาบัน
การศึกษาให้มากขึ้น การเรียนการสอนควรจัดในรูปของกิจกรรม ศูนย์วัฒนธรรมใน
วิทยาลัยครูต้องเป็นผู้นำในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องศึกษาและวิจัย
อยู่เสมอ

ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก และการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก ทั้งสองระดับไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Opinions of Students of Teachers Colleges in Western
Region Concerning the Promotion of Thai Culture

Name Mr. Phayon Iamsamang

Thesis Adviser Professor Khun Duang Duen Bisalputra

Department Foundations of Education

Academec year 1984

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate and find out the features of Thai culture in the western region, and activities as well as curriculum management that enhance it. The study also compared the opinions of second year students studying at the Higher Certificate of Education level with the fourth year students in a Bachelor's degree program. Questionnaires were constructed and sent to 655 students in teachers' colleges in the western region. 639 questionnaires or 97.55 percent were returned. The data was analyzed by a statistical method which found the percentage, means and standard deviations. The t-test was also employed to determine the level of significant difference. Then the research was presented in terms of tables and essay.

By studying the documents, it was found that the western region was once the settlement of the prehistorical men. The remaining ruins and the evidence have indicated that this region had the same tradition and culture as other central areas. There was only minor difference among the minority groups. They believed in tiny Buddha images, gods and angels, folk songs and tales, local literature. Puzzle questions have been emphasized on morals and proverbs which deal with way of life.

Many wall paintings, art works and local food can be used as a career. Most folk plays are the same as ones in the central regions. Cultural courses offered in teachers colleges, students have to take music and art appreciation as well as Thai drama. Cultural promotion activities at the province and teachers Colleges levels have been continuously conducted with the financial support from the National Cultural Committee.

It was found that the majority of students who answered the questionnaires were: female age in the range between 21 - 23 years, Buddhists, engaged in agriculture, and lived in the western region of Thailand. Both groups of students strongly agreed that: respecting well - behaved persons was better than respecting rich and powerful individuals; Thai classical music is as melodious as foreign music; a family plays an important role in bringing up children; infants should be breast - fed by mothers if possible; gardening around the house helps the family's economy; Thrift leads to a good life; to be successful, one must be diligent and industrious; and self - reliability should be highly encouraged among the local people.

Both groups of students also agreed that: the Bridge over the River Kwae has historical value; traditions and customs help promote better individual behavior; people should make merit on Songkran festival day and get blessed by the monks and the elderly. They felt that ordination is a good custom that makes a man behave better; ordination should be done in a moderate rather than an extravagant way; and practicing a religious teaching makes an individual live more happily in society. There was agreement that in Thai society, respecting the elderly is a good thing; that in selecting a husband or a wife, a person

should consult with parents and relatives; the dialect spoken in a community helps unite the villagers. And the folk tales help increase intellectual ability; moral, historical teachings and folk songs contain some proverbs and entertainment which should be preserved; word puzzle games make an individual more creative and better able to observe and memorize. They think wall paintings help develop people's minds; Shadow Show (Nang Ta Loong) should be encouraged, promoted and preserved; weaving wares are necessary containers for farmers but can be used for the decoration of urban homes; medicinal plants should be widely introduced; local farmers should be encouraged to grow foods to be consumed among the people; folk dances and games not only make the villagers strong but also teach them to be good leaders and followers.

On the contrary, both groups of students did not agree that: making merit only with Buddhist priests should gain the most merit; only auspicious times for activities will bring happiness; only ordination is the way for family and friends to get together; in Thai society, a man usually leads and a woman usually follows.

Both groups suggest that activities that enhance western Thai and local culture should be introduced into classrooms. Subject matter concerning local culture should be brought into teaching and learning activities more. A cultural center in a teachers' college must play a leading role to disseminate and enhance Thai and local culture. The center must continuously study and have research into all aspects of culture.

The opinions of the two groups of students towards the features of Thai culture in the western region did not show any significant difference at .05 level.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์
คุณคงเคื่อน พิศาลบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ
แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ
ในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทุงคสวัสดิ์
รองศาสตราจารย์ ประภาศวี สีหอำไพ แห่งภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพาจารย์ อาจารย์ ดร. วีระ บำรุงรักษ์ อาจารย์ ระงับ วัชนะสิงห์ แห่งสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และ อาจารย์ เสยย์ เกิดเจริญ แห่งหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู ที่ช่วยตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นอย่างดี

หากงานวิจัยฉบับนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก และการ
วิจัยในระดับที่ลึกซึ้งต่อไปอีกอยู่บ้าง ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาและ
ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

พยนต์ เอี่ยมสำอางค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของวัฒนธรรม.....	9
ประเภทของวัฒนธรรม.....	13
ที่มาของวัฒนธรรม.....	15
ลักษณะของวัฒนธรรม.....	15
หน้าที่ของวัฒนธรรม.....	16
การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม.....	17
อนุวัฒนธรรม.....	18

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ตัวอย่างประชากร.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร.....	44
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	128
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	163
บรรณานุกรม.....	208
ภาคผนวก.....	221
ประวัติผู้เขียน.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรแยกตามวิทยาลัยและระดับการศึกษา.....	38
2. จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำแนกตามวิทยาลัยและระดับการศึกษา..	40
3. สถานภาพของนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 แยกตามเพศและอายุ.....	129
4. สถานภาพของนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 แยกตามวุฒิการศึกษา และ ศาสนา.....	130
5. สถานภาพของนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 แยกตามอาชีพบิดา.....	131
6. สถานภาพของนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 แยกตามอาชีพมารดา.....	132
7. สถานภาพของนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 แยกตามภูมิลำเนา.....	133
8. สถานภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 แยกตามเพศและอายุ.....	134
9. สถานภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 แยกตามวุฒิการศึกษา และ ศาสนา.....	135
10. สถานภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 แยกตามอาชีพบิดา.....	136
11. สถานภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 แยกตามอาชีพมารดา.....	137
12. สถานภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 แยกตามภูมิลำเนา.....	138
13. เปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 และปริญญาตรี ปีที่ 4 สาขามนุษยศาสตร์.....	140
14. เปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 และปริญญาตรี ปีที่ 4 สาขาศิลปะ.....	146

ตารางที่

หน้า

15. เปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 และ
 ปรินญาตรี ปีที่ 4 สาขาการช่างฝีมือ..... 150

16. เปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูง ปีที่ 2 และ
 ปรินญาตรี ปีที่ 4 สาขาคหกรรมศิลป์..... 152

17. เปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 และ
 ปรินญาตรี ปีที่ 4 สาขากีฬาและนันทนาการ..... 155

18. เปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 และ
 ปรินญาตรี ปีที่ 4 สาขาการจักกจิกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
 ภาคตะวันตก..... 157

19. จำนวนร้อยละความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของ
 วัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก..... 159

20. จำนวนร้อยละความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
 ภาคตะวันตกบางอย่างกำลังสูญหายไป..... 160

21. จำนวนร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับ
 การส่งเสริมวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตกให้ทันสมัย..... 161

22. จำนวนร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับ
 บทบาทของศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครู..... 162